

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

University of Novi Sad

АЦИМСИ Центар за родне студије

ACIMSI Center for Gender Studies

ОБРАЗАЦ 6.

Form number 6.

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

REPORT ON THE ASSESSMENT OF DOCTORAL DISSERTATION

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ DATA ON THE COMMISSION
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију 28.3.2019. године. Сенат Универзитета у Новом Саду.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Др Владислава Гордић Петковић, редовна професорка Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду (ужа научна област Енглеска и америчка књижевност), председница;
- Др Ана Пајванчић – Цизељ, доценткиња Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду (ужа научна област Социологија);
- Др Адриана Захаријевић, научна сарадница Института за филозофију и друштвену теорију Београд (ужа научна област Студије рода и политике);
- Др Сенад Јашаревић, редовни професор Правног факултета у Новом Саду Универзитета у Новом Саду (ужа научна област Радно и социјално право);
- Др Андреа Пето, редовна професорка Централноевропског универзитета у Будимпешти (ужа научна област Европска компаративна и друштвена и родна историја), Р. Мађарска, менторка. <p>-</p> <p>1. Date and body that appointed the commission 03/28/2019. Senate of the University of Novi Sad.</p> <p>2. The composition of the commission with an indication of the name and surname of each member, title, the title of the narrower scientific area for which s/he has been elected, the date of election to the title and the name of the faculty, the institution in which the commission member is employed:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Prof. dr Vladislava Gordić Petković, full professor at the Faculty of Philosophy, University of Novi Sad (narrower scientific area: England and American literature), president of the commission;
- Doc. Dr Ana Pajvančić - Cizelj, assistant professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad (narrow scientific field: Sociology);

- Dr. Adriana Zaharijević, Research Associate of the Institute for Philosophy and Social Theory University of Belgrade (narrow scientific field: Gender and Policy Studies);
- Prof. dr. Senad Jašarević, full professor at the Law Faculty, University of Novi Sad (narrower scientific field: Labor and Social Law);
- Prof. dr. Andrea Pető, full professor at the Central European University in Budapest, Hungary (narrow scientific field: European comparative and social and gender history), mentor.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

DATA ON THE CANDIDATE

1. Име, име једног родитеља, презиме:

Каролина (Јожеф) Лендак-Кабок

2. Датум рођења, општина, држава:

09.01.1986. Нови Сад, Р. Србија

3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив:

Правни факултет, Универзитет у Новом Саду, дипломирани правник - мастер

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:

2012. Родне студије

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:

1. Name, name one of the parent, surname:

Karolina (József) Lendák - Kabók

2. Date of birth, municipality, country:

01/09/1986 Novi Sad, Serbia

3. Name of faculty, name of the study program of graduate academic studies - master and professional title:

Faculty of Law, University of Novi Sad, master of laws

4. Year of enrollment in doctoral studies and the title of study program of doctoral studies:

2012. Gender studies

5. Name of faculty, title of master's thesis, scientific field and date of defense:

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

6. Scientific area from which s/he obtained the academic title of the magisterium:

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

III TITLE OF THE DOCTORAL DISSERTATION:

Наслов на српском: Положај жена из националних заједница у систему високог образовања Србије – осврт на жене из мађарске националне заједнице

Title in English: Status of women from national minorities in the Serbian higher education system – Focus on women from the Hungarian national minority

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

IV OVERVIEW OF DOCTORAL DISSERTATION:

Specify a short content with an indication of the number of pages, chapters, pictures, charts, etc.

Истраживање кандидаткиње се ослања на квантитативне и квалитативне податке. Квантитативни део истраживања имао је за циљ да сазна како и зашто средњошколке/ци из националних мањина бирају високошколске установе у којима настављају студије и колико су под утицајем родних стереотипа. Овај део истраживања је засновано на 2192 попуњених упитника од стране матураната средњих школа који су похађали наставу на мађарском, словачком или румунском језику. Анализа квантитативних података указала је на значајан одлив мозгова, јер једна трећина матураната наставља студирање у једној од суседних земаља Европске Уније (ЕУ). Главни разлог за овај тренд је могућност добијања дипломе признате у целој ЕУ лакше налажење добро плаћеног посла такође у ЕУ. Поред финансијског мотива, истраживање је указало да се ученици суочавају са значајним језичким потешкоћама, јер им недостатак доброг знања српског (државног) језика у значајној мери отежава студирање у систему високог образовања у Србији. Квантитативна студија заснована на упитнику такође је открила да постоје дубоко укорени родни стереотипи у циљној групи на пољу жена у науци, технологији, инжењерству и математици (СТЕМ), односно у образовним наукама.

Квалитативни део истраживања састоји се од 45 полуструктурираних интервјуа које је ауторка спровела са циљем анализе статуса националних мањина у систему високог образовања у Републици Србији (РС). Интервјуи су прикупљени од студенткиња/а и професорки/а Универзитета у Новом Саду и Универзитета у Београду. Упитник кориштен за интервјуе је развијен са циљем да анализира перцепције студенткиња/ната и универзитетског особља о њиховим студијама и каријерама, о језичким потешкоћама током студија и каријере, родну сегрегацију у академским круговима, положај жена из мањинских заједница, њихову могућност да досегну позиције моћи и одлучивања (нпр. деканка, ректорка), равнотежу између пословног и приватног живота у академским круговима и разлике и сличности статуса жена у високом образовању у СТЕМ, односно друштвеним и хуманистичким областима. Квалитативна студија показала је скривене предрасуде према националним мањинама у високом образовању, великим делом проузроковано заоставштинама политичке прошлости и садашњости. Показало се да је ова врста предрасуде израженија према женама него према мушкарцима. Истраживање је упоредило жене које студирају и раде у подручјима друштвених и хуманистичких наука (СХ) са онима које су у СТЕМ областима. Показано је да етничка припадност, која је у интерсекцији са полом и класом, резултира новим концептом неједнакости за жене националних мањина у систему високог образовања у Србији. Ова неједнакост утиче на могућност жена да изграде академске каријере и на њихову (де)мотивисаност за заузимање позиција одлучивања. Истраживање је показало да су жене из националних мањина у већој мери пот утицајем родних стереотипа и да прате родни поредак.

Дисертација се завршава низом препорука за побољшање положаја жена припадница националних мањина у систему високог образовања у Србији.

Дисертација је написана на 329 страна. Састоји се од укупно 16 поглавља, 1 графикона, 45 табела, 211 референци и 6 прилога. Поред тога, садржи и Захвалницу, Садржај, Кључне документацијске информације на српском и енглеском језику. Језик дисертације је енглески.

The candidate's research relies on quantitative and qualitative data. The goal of the quantitative research was to find out how and why high school students from ethnic minorities choose higher education institutions in which they continue their studies and how are they influenced by gender stereotypes. This part of the research was based on 2192 paper-based questionnaires by graduates finishing secondary education in the Hungarian, Slovak or Romanian languages. The analysis of the quantitative data indicated a significant brain drain, as one third of graduates aspired to continue their studies in one of the neighboring countries of the European Union (EU). The main reason for this trend is the ability to obtain a degree recognized in the EU and to find a well-paid job also in the EU. In addition to the financial motive, the research indicated that students face significant language difficulties, because their lack of good knowledge of the Serbian (state) language. This makes it significantly harder for them to study in the higher education system of Serbia. The analysis also revealed that there are deeply rooted gender stereotypes in the target group in the fields of science, technology, engineering and mathematics (STEM), or in educational sciences.

The qualitative part of the research consisted of 45 semi-structured interviews conducted by the author, whose goal was to analyze the status of ethnic minorities in the Serbian higher education system. The interviews were conducted with students and professors from the University of Novi Sad and the University of Belgrade. The interview grid was developed to analyze the perceptions of students and university staff about their studies and careers, language difficulties, gender segregation in academic circles, the status of women from (ethnic) minority communities, their ability to reach decision-making positions (e.g. dean, rector), their work-life balance and the differences and similarities between women's status in higher education in the STEM, and social sciences and humanities (SSH) fields. The qualitative study revealed hidden biases towards ethnic minorities in higher education, largely due to the legacies of the political past and present. The identified biases were more prominent towards women than men. The findings were compared to women studying and working in SSH areas with those in STEM fields. It was shown that ethnicity, which is in intersection with gender and class, results in a new concept of inequality for women of national minorities in the Serbian higher education system. This inequality affects ethnic minority women's ability to build academic careers and their (de)motivation to reach decision-making positions. The research showed that women from ethnic minorities are to a greater extent influenced by gender stereotypes and that they follow gender roles.

The dissertation ends with a series of recommendations for improving the position of ethnic minority women in the higher education system of Serbia.

The dissertation was written on 329 pages. It consists of a total of 16 chapters, 1 chart, 45 tables, 211 references and 6 annexes. In addition, it also contains an acknowledgment and keyword documentation in Serbian and English. The language of the dissertation is English.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

V EVALUATION OF EACH PART OF THE DOCTOR DISSERTATION:

Увод дисертације позиционира истраживање и уводи три кључне целине које ауторка разматра у склопу свог истраживања: концепт језика као перформативне метафоре (не)једнакости, статус жена из националних мањина у академској заједници – са посебним освртом на жене из мађарске националне мањине, као и статус жена у СТЕМ - у. Ове три целине су концизно дефинисане и јасно је објашњен њихов значај у оквиру овог истраживања.

Преглед литературе је базиран на прегледу 211 референци и подељен је у три целине слично уводу. У првој целини у оквиру поглавља 2.1 је дат преглед релевантне литературе на пољу етницитета, националног идентитета, етничких мањина у високом школству и мултикултурализму. У поглављу 2.2 је дат преглед владајућих ставова на пољу родне (не)једнакости, женама на водећим позицијама, неолиберализму и налажењу равнотеже између породице и посла у оквирима система високог школства и научног истраживања. Поглавље 2.3 је посвећено анализи релевантних истраживања на пољу жена у СТЕМ областима, односно родним аспектима високог образовања и науке. Избор и приказа научне и стручне литература је изузетно квалитетан и у потпуности усклађен са циљевима истраживања.

Поглавље три описује релевантне елементе правног оквира на пољу права жена, националних мањина и високог образовања. Поглавље четири детаљно приказује могућности припадника етничких мањина за настављање школовања на језицима мањина на територији Војводине и Београда. У том поглављу је дат преглед активности националних савета етничких мањина, односно невладиних организација чија је активност релевантна у контексту дисертације.

Условно речено другу целину дисертације чине поглавља 5 до 8, у којима су дати описи циљева и хипотеза, методологије истраживања, опис података које је ауторка дисертације прикупила током њеног истраживања, као и анализа релевантних статистичких података. Циљеви и хипотезе су јасно дефинисани у односу на преглед литературе. Методологија је у потпуности прилагођена типу истраживања. Приказ узорка и анализа статистичких података је одговарајуће дужине и додатно уоквирују садржај који следи.

Кључни, централни део дисертације се налази у поглављима од 9 до 12. Ауторка се враћа на три целине уведене у уводу и прегледу литературе, тј. на језик као перформативну метафору, положај жена из националних заједница у академском друштву Србије, као и положај жена у науци, техници, инжењерству и математици. Циљна група истраживања су професорке и студенткиње из мађарске националне мањине које раде или студирају у систему високог образовања РС, пре свега на Универзитету у Новом Саду и на Универзитету у Београду. Истраживање

је спроведено и са студенткињама/има и професоркама/има из следећих група: професорке, професори, студенти и студенткиње из већинског (српског) народа, као и припаднице словачке и румунске националне мањине, односно професори и студенти из националних мањина (мађарске, словачке, румунске) и припадници већинског (српског) народа. У овом делу дисертације ауторка вешто комбинује резултате квалитативног и квантитативног истраживања и јасно описује разлоге због којих се ученици из етничких мањина масовно одлучују за наставак школовања у системима високог образовања Мађарске, Румуније и Словачке. Квалитативно истраживање је засновано на одговарајућем обиму прикупљених интервјуа. Надаље, кандидаткиња се не фокусира само на припаднице једне мањинске заједнице, већ упоређује и њихове одговоре са одговорима припаднице још две мањинске заједнице, као и са одговорима припадница већинског народа, а и са одговорима припадника набројаних националних мањина и већинског народа. На овај начин кандидаткиња је била у могућности да осветли своја истраживачка питања из више углова, као и да упореди одговоре својих испитаница/ика.

Анализа и приказ резултата квалитативне анализе су урађени на иновативан начин. Кориштена су напредна рачунарска решења за кодирање и анализу интервјуа, тј. софтверско решење *Atlas.ti*. Поред наративног приказа резултата анализе интервјуа су кориштени и изузетно прегледни табеларни прикази, који олакшавају праћење и разумевање текста. Можда најзначајнија иновација се огледа у коришћењу наративних и реторичких стратегија, које су омогућиле ауторки да (максимално) објективно и непристрасно анализира осетљиве теме попут језичких потешкоћа, родне неједнакости, међуетничких односа, итд.

Ауторка предлаже мере за лакшу интеграцију студената из етничких мањина у систем високог образовања РС, смањење језичких потешкоћа, односно умањење броја оних који се одлучују на одлазак из земље, као и структурне промене у високообразовним установама, које би омогућиле већу заступљеност жена на водећим позицијама. Кандидаткиња надаље предлаже деконструкцију стереотипа, као основни метод за повећање броја жена у СТЕМ областима.

У закључку кандидаткиња резимира кључне резултате и предлаже могуће теме за наставак њеног истраживања у предметној области. После закључка следи списак од 211 референци и 6 прилога. Прилози садрже основне податке о испитаницама/цима интервјуа; упитник коришћен за анкету матураната мађарске, словачке и румунске националности; упитник коришћен у склопу полу-структурираних интервјуа; списак средњих школа у којима постоји настава на мањинским језицима, табела са секундарним подацима о броју мањинских студената на Универзитету у Новом Саду, односно изводи и цитати из интервјуа на изворним језицима.

The introduction of the dissertation positions the research and introduces the three key areas which the author will further analyze: the concept of language as a performative metaphor of (in)equality, the status of women from the national minorities with a special focus on women from the Hungarian ethnic minority in the academic community and

the status of women in STEM. These three main parts are concisely defined, and their significance is clearly explained in the context of this research.

The literature review is based on a review of 211 references and is divided into three parts similarly to the introduction. Chapter 2.1 provides an overview of relevant literature in the field of ethnicity, national identity, ethnic minorities in higher education and multiculturalism. Section 2.2 gives an overview of the governing attitudes in the field of gender (in)equality, women in leading positions, neoliberalism and work-life balance in the higher education system and scientific research. Chapter 2.3 is devoted to the analysis of relevant research in the field of women in STEM domains, or gender aspects of higher education and science. The selection and presentation of scientific and professional literature is of high quality and fully aligned with the aims of the research.

Chapter 3. describes the relevant elements of the legal framework in the field of women's rights, ethnic minorities and higher education. Chapter four details the possibilities of ethnic minorities for continuing their (higher) education in minority languages on the territory of Vojvodina and Belgrade. This chapter provides an overview of the activities of ethnic minority national councils and non-governmental organizations whose activities are relevant in the context of the dissertation.

The second part of the dissertation consists of chapters 5 to 8 and consists of the descriptions of objectives and hypotheses, methodology of research, description of dataset(s) collected by the author, as well as the analysis of relevant statistical data. The goals and hypotheses are clearly defined in relation to the literature review. The methodology is well-chosen for the type of research conducted. The sample display and analysis of statistical data are of the appropriate length and further frame the contents that follow.

The central part of the dissertation is in chapters 9 to 12. The author returns to the three topics introduced in the introduction and literature review, namely to language as a performative metaphor for (in)equality, the position of ethnic minority women in the academic society of Serbia and the position of women in STEM. The target group of the research were ethnic Hungarian professors and students who work or study in the higher education system of the RS, primarily at the University of Novi Sad and at the University of Belgrade. The research was conducted with students and professors from the following groups: female professors and students from the majority (Serbian) community, as well as members of the Slovak and Romanian national minorities, and with male professors and students from ethnic minorities (Hungarian, Slovakian, Romanian) and the majority (Serbian) community. In this part of the dissertation, the author skillfully combines the results of her qualitative and quantitative research and clearly describes the reasons why students from ethnic minorities opt for continuing their higher education in Hungary, Romania and Slovakia. The qualitative research is based on an appropriate number of interviews collected. The candidate does not focus only on female members of a minority community, instead she compares their narratives to the narratives of the members of two other minority communities, the narratives of members of the majority population, as well as with the narratives of the male members of the listed national minorities and the majority population. In this way, the candidate was able

to shed light on her research questions from multiple angles, as well as to compare the female narratives to the male ones.

The qualitative analysis and the presentation of the results were done in an innovative manner. Advanced computer solutions for encoding and analyzing interviews were used, more specifically the *Atlas.ti* software solution. The author also used very informative tabular overviews in line with the textual descriptions, which support and help to better understand of the text. Perhaps the most significant innovative aspect of was the use of narrative and rhetorical strategies, which enabled the author to maximize her objectiveness when analyzing sensitive subjects such as language difficulties, gender inequalities, inter-ethnic relations, etc.

The author proposes measures for easier integration of students from ethnic minorities into the higher education system of the RS, reducing language difficulties, or reducing the number of those who decide to leave the country. She proposes structural changes for the higher education institutions, which would enable women to be more represented in leading positions. The candidate further suggests the deconstruction of gender stereotypes, as the basic method for increasing the number of women in STEM areas.

In conclusion, the candidate summarizes the key results and suggests possible topics for continuing her research in the subject area. The conclusion is followed by the list of 211 references and 6 appendices. The appendices contain basic information about respondents/interviewees; a questionnaire used for the survey of Hungarian, Slovakian and Romanian high school graduates; the interview grid used for the collection of semi-structured interviews; a list of secondary schools in which tuition is available in ethnic minority languages, a table with secondary data on the number of minority students at the University of Novi Sad and quotes from the interviews in the source languages.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

VI. LIST OF SCIENTIFIC AND PROFESSIONAL ARTICLES PUBLISHED OR ACCEPTED FOR PUBLICATION BASED ON THE RESEARCH RESULTS DONE WITHIN THE DOCTORAL DISSERTATION

(M24) Lendák – Kabók, K. & Popov, S. (2019), Rodne razlike pri izboru studija maturanata mađarske, slovačke i rumunske nacionalne manjine u Srbiji, *Sociologija*, 01/2019; 61(1), pp.75-86.

(M14) Lendák-Kabók, K. (2018), Ethnic minority women in decision-making positions in Serbian Academia – Illusion or reality? In: Gadpaille, M., Kondrič Horvat, V. & Kennedy, V. (eds.) *Engendering Difference: Sexism, Power and Politics*, Cambridge Scholars Publishing, pp. 101-121.

(M24) Lendák-Kabók, K. (2018), Visoke akademske pozicije u Srbiji: mogućnosti za pripadnice nacionalnih zajednica?, *Sociologija*, Vol. LX, No 1, pp: 330-346.

(M51) Lendák-Kabók, K. (2017), Uticaj jezičke barijere na uspeh žena iz mađarske nacionalne zajednice u sistemu visokog obrazovanja Srbije, *Temida* br. 1, godina 2017, pp. 77-94.

- (M14) Lendák-Kabók, K. & Lendák, I. (2017), Language barrier faced by Hungarian women students and teaching staff in the higher education system in Serbia, In: Filipović, J. & Vučo, J. (eds.) *Minority languages in education and language learning: Challenges and new perspectives*, Faculty of Philology, University of Belgrade, pp 281-295.
- (M64) Lendák – Kabók, K. (2017), A család, az akadémiai karrier, a nő és a férfi, XVI Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia, November 23-26, Novi Sad, Serbia, pp. 38-39.
- (M34) Lendák-Kabók, K. (2017), Kisebbségi nők vezető pozícióban, *Nyelv-ideológia-média 13 konferencia*, September 22-23, Szeged, Hungary, pp. 10.
- (M52) Lendák-Kabók, K. (2016), A vajdasági magyar diákok gender szempontú továbbtanulási szándékai, *Létünk*, 2016/1., Forum, Novi Sad, Serbia, pp. 55-69.
- (M64) Lendák-Kabók, K. (2016), Magas poszt az akadémiai hierarchiában – illúzió vagy realitás? *Tudomány és Erő*, Vajdasági magyar tudóstalálkozó, VMAT, 10th of December 2016, University of Novi Sad, Subotica, *Rezumékötet*, pp. 41,
- (M64) Lendák-Kabók, K. (2016), Kisebbségi oktatók és hallgatók az anyanyelvű felsőoktatásról, *Tudomány és Erő*, Vajdasági magyar tudóstalálkozó, VMAT, 10th of December 2016, University of Novi Sad, Subotica, *Rezumékötet*, pp. 40.
- (M64) Lendák-Kabók, K. (2016), A társadalmi egyenlőtlenségek hálójában, XV. Hungarian Scientific Conference of Vojvodinian Students, 17th-20th November 2016, University of Novi Sad, pp. 112-113.
- (M52) Lendák-Kabók, K. (2015), EU-tagság az esélyegyenlőség tükrében, *Létünk*, XLV. Évfolyam, különszám, Forum, Novi Sad, pp. 77-91.
- (M53) Lendák-Kabók, K. (2015), A magyar nők sikerének útja a szerbiai felsőoktatásban, *TNTeF online folyóirat*, 5.évfolyam, 1.szám, pp. 38-54.
- (M51) Lendák-Kabók, K. (2015), Studentkinje iz Mađarske nacionalne zajednice u sistemu visokog obrazovanja u Srbiji: rodna perspektiva, *Megatrend Revija*, 1/2015, pp. 139-156.
- (M53) Lendák-Kabók, K. (2015), Visoko obrazovanje u Srbiji: rodna perspektiva, „Zbornik VŠSSOV u Kikindi“, br 2/2014, pp. 143-155.
- (M64) Lendák-Kabók, K. (2015), How does the language barrier affect the faculty careers of Hungarian women in Serbia?, *Context – The 3rd International Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities*, December 2015, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, pp. 61-61.
- (M64) Lendák-Kabók, K. (2015), *Nyelv a rivaldafényben*, XIV Hungarian Scientific Conference of Vojvodinian Students, November 2015, Subotica, Serbia, pp. 138-140.
- (M34) Lendák-Kabók, K. (2015), *Nyelvismeret mint akadály, avagy a magyar nők nehézségei Szerbia felsőoktatási rendszerében*, 11. *Nyelv-Ideológia-Média konferencia*, September 2015, Szeged, Hungary, pp. 14-15. – Plenary Talk
- (M34) Lendák-Kabók, K. (2015), An intersectional analysis of Hungarian, female high school graduates in Serbia, 10th Biennial Conference of the Gender and Education Association, 24-26 June, London, Book of Abstracts from Thursday.

(M64) Lendák-Kabók, K. & Lendák, I. (2015), "Magyar nemzeti közösség Vajdaságban – hova és mire iratkoznak az érettségiző diáklányok?" Tudás és régió – Vajdasági Magyar Tudóstalálkozó, April 2015, Subotica, Serbia, Rezümékötet, pp. 46.

(M63) Lendák-Kabók, K. (2014), Magyar egyetemi hallgatók Vajdaságban – az Újvidéki Egyetem tudományterületeinek társadalmi nem szempontú helyzetképe, Régió és kultúra, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka pp. 136-147.

(M64) Lendák-Kabók, K. (2014), Miért nem iratkoznak a diáklányok műszaki tudományokra?, XIII Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia, November 2015, Novi Sad, Serbia, pp. 124-126.

(M34) Lendák-Kabók, K. (2014), A magyar nők sikerének útja a szerbiai felsőoktatásban, 10. Nyelv-Ideológia-Média konferencia, September 2014, Szeged, Hungary, pp. 26-27.

(M34) Lendák-Kabók, K. (2014), The road to success for Hungarian women in the Serbian higher education system, 8th European Conference on Gender Equality in Higher Education, Vienna, Austria, September 2014, Book of Abstracts. pp 30.

(M64) Lendák-Kabók, K. (2014), „A felsőoktatás társadalmi nem szempontú helyzetképe”, Vajdasági Akadémiai Tanács Konferenciakötet, April 2014, Subotica, Serbia pp. 287-293.

VII ZAKLJUČCI OДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

VII CONCLUSIONS RELATED TO THE RESEARCH RESULTS

Кандидаткиња научно потврђује постављене хипотезе са вештом комбинацијом квалитативне и квантитативне анализе прикупљених упитника и интервјуа. У деветом поглављу детаљно објашњава да се језик као перформативна метафора користи од стране испитаница и испитаника за објашњење потешкоћа са којима се суочавају у систему високог образовања. Недовољно знање српског језика, је један од разлога за одлив мозга, тј. наставак студија ван Србије у оближњим државама припадницама Европске Уније, у којима ученици припадници етничких мањина могу да наставе своје школовање на њиховим матерњим језицима. (Не)знање језика већине има већи утицај на студенткиње мањинских заједница, које се претежно опредељују за друштвене и хуманистичке науке, него на студенте из поменутих заједница, који се опредељују за СТЕМ науке.

Када је реч и високим позицијама за које су жене мање мотивисане да их досегну у систему високог образовања Србије, јасно се разликују наративне стратегије које испитаници/це користе, како би објасниле зашто нису мотивисане. У дисертацији је показано да жене из мањинских заједница несвесно прихватају улогу „чуварки“ националног идентитета, те бирају студије које су доступне на њиховим матерњим језицима, нпр. мађарски/румунски/словачки језик и књижевност, али и учитељске факултете.

Истраживање је показало да је потребно деконструисати веома изражене родне стереотипе, када је реч о женама у СТЕМ-у и наставничким професијама, како би се више жена могло оријентисати према СТЕМ наукама. Доказано је да постоји

генерацијска разлика између одговора професорки/а о женама у СТЕМ областима, јер искусније професорке/и углавном тврде је оваква родна сегрегације нормална и не захтева посебне мере, док су генерацијски млађе професорке и студенткиње мишљења да треба поради на родно балансирање између СТЕМ и ССХ области, те се може закључити да су млађе испитанице у својим наративима скренуле пажњу на потребу увођења мера са циљем постизања родне једнакости у СТЕМ и ССХ областима.

The candidate scientifically proved the hypotheses with a skilful combination of qualitative and quantitative analysis of the collected questionnaire data and interviews. Chapter 9 explains in detail how the language as a performance metaphor is used by the interviewees, and how are respondents making sense of the difficulties they face in the Serbian higher education system. The insufficient knowledge of the Serbian language is one of the reasons for the brain drain faced by Vojvodinian ethnic minority communities, i.e. the continuation of studies outside Serbia in the neighbouring countries of the European Union, where students of ethnic minorities can continue their higher education in their mother tongues. The insufficient knowledge of the majority language has a greater impact on students who studying in the SSH fields, than to students who opt for STEM sciences.

When it comes to high/management positions, for which women are less motivated to reach in the higher education system of Serbia, the narrative strategies the respondents use are clearly defined, and they are making sense of their demotivation. The dissertation showed that women from ethnic minority communities unconsciously accept to become the "gatekeepers" for their national identities, and often choose the studies available in their mother tongues, for example, Hungarian / Romanian / Slovak language and literature, as well as teacher training.

The research showed that it is necessary to deconstruct gender stereotypes about women in STEM and teaching professions, so that more women can be oriented towards STEM sciences. It was shown that there is a generational difference between the professors' answers about women in STEM areas, as more experienced professors generally claim that such gender segregation is acceptable and does not require specific interference and measures, while younger professors and students narrate about how gender balance should be achieved between STEM and SSH areas.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

VIII ASSESSMENT OF THE PRESENTATION AND INTERPRETATION OF THE RESEARCH RESULTS

Комисија даје високу оцену самом концепту и дизајну истраживања, методолошком приступу и научном доприносу које је ово интердисциплинарно истраживање пружило, повећавајући фондус научног знања из области родних студија и мањинских студија.

Као што је раније наведено, комисија посебно похваљује коришћење напредних софтверских решења за подршку квалитативне и квантитативне анализе; коришћење наративних и реторичких стратегија у анализи тема о којима је ауторка разговарала у интервјуима (нпр. родна равноправност, међу-етнички сукоби, итд); као и коришћење табеларних приказа за вешту визуелизацију резултата кодирања интервјуа.

Напомена: докторска дисертација је прошла проверу оригиналности применом софтвера за детекцију плагијаризма iThenticate.

The Commission gives high appreciation to the concept and design of this research, methodological approach and scientific contribution provided by this interdisciplinary research, which increases the fundus of scientific knowledge in the field of gender and minority studies.

As noted earlier, the Commission particularly praises the use of advanced software solutions to support both qualitative and quantitative analysis; the use of narrative and rhetorical strategies in the analysis of topics discussed by the author in interviews (e.g. gender equality, inter-ethnic relations); as well as the use of tabular displays for skillfully visualizing the results of interview coding.

Note: the doctoral dissertation passed the originality check with the iThenticate plagiarism detection software.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

IX FINAL EVALUATION OF THE DOCTORAL DISSERTATION:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Текст докторске дисертације је у складу са образложењем садржаним у пријави теме и пружа одговор на сва истраживачка питања која су у пријави наведена.

1. Has the dissertation been written in accordance with the reasoning stated in the topic?

The text of the doctoral dissertation is in line with the explanation contained in the application submission and provides an answer to all the research questions listed in the application.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи адекватан увод, квалитетан преглед теоријског оквира, јасно дефинисни предмет и циљ истраживања, детаљан приказ методологије и истраживачке грађе, адекватно приказне и анализиране резултате истраживања, као и научно засноване закључке и препоруке. На списку литературе налазе се све библиографске јединице које су цитиране у тексту дисертације. На основу тога, Комисија закључује да дисертација има све битне елементе које научни рад овакве врсте треба да садржи.

2. Does the dissertation contain all the essential elements?

The dissertation contains an adequate introduction, a strong overview of the theoretical framework, a clearly defined aim of the research, a detailed presentation of the methodology and research material, adequately displayed and analysed research results, as well as scientifically based conclusions and recommendations. The bibliography contains all bibliographic items cited in the text of the dissertation. On the basis of this, the Commission concludes that the dissertation has all the essential elements that the scientific work of this kind should contain.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Кандидаткиња истражује статус жена припадница националних мањина у систему високог образовања у Републици Србији. Избор теме је оригиналан, резултати су нови. Ауторка користи оригиналан скуп научних метода и модерних техничких решења за ефикасну обраду прикупљених података. Резултати истраживања указују на одређене проблеме за које ауторка нуди могућа решења, чија примена и разрада може имати трајан, позитиван утицај. Предложене мере могу бити од користи за све три анализиране етничке мањине за смањење одлива мозга и/или јачање људских потенцијала тих друштвених група. Предложене мере могу да се усмере на смањење родне неједнакости на пољу СТЕМ и ССХ области.

4. What is the dissertation's original contribution to science?

The PhD candidate examines the status of female members of ethnic minorities in the Serbian higher education system. This research topic is original and the results are novel. The author uses an original and unique combination of scientific methods and modern technical solutions to efficiently collect and analyze her data. The results of the research indicate certain challenges for which the author offers possible solutions, whose application and development could have a lasting, positive influence. The proposed measures can be useful for all three analyzed ethnic minority communities to reduce brain drain and/or strengthen their human potential. The proposed measures can result in the reduction of gender inequality in the STEM and SSH fields.

5. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Дисертација не садржи суштинске нити формалне недостатке.

4. Shortcomings of the dissertation and their impact on the result of the research

The dissertation does not contain any essential or formal shortcomings.

X ПРЕДЛОГ: X PROPOSAL:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: Based on the overall assessment of the dissertation, the commission proposes:
- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана. - the doctoral dissertation is to be accepted, and the candidate should be approved to defend it.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
SIGNATURES OF THE MEMBERS OF THE COMMISSION

Проф. др Владислава Гордић Петковић
председница комисије
Prof. dr Vladislava Gordić Petković,
president of the commission;

Доц. др Ана Пајванчић - Цизељ
чланица комисије
Doc. Dr Ana Rajvančić – Cizelj
Member of the commission

Др Адриана Захаријевић
чланица комисије
Dr. Adriana Zaharijević
Member of the commission

Проф. др Сенад Јашаревић

члан комисије

Prof. dr. Senad Jašarević

Member of the commision

Проф. др Андреа Пето

менторка и чланица комисије

Prof. dr Andrea Petó

Mentor and member of the commision